

Guggolva is kibírjuk

AMIKOR LEUENSTERNI RIEDEL LÓRÁNTOT első

osztályos korában nagynénje megkérdezte, minek öltözik a farsangon, a kisfiú azt válaszolta: grófnak vagy bárónak. „De te báró vagy, miért akarsz annak öltözni?” – rökönyödött meg a nemesi rokon. Akkor, hatévesen végül egy polgáribbnek számító foglalkozást választott: rablójelmezt öltött.

– Valahogy így voltam a főnemességgel mindig. A szüleim arra neveltek, hogy a név kötelez, fontos tudnom, kik az őseim. Csak így tudhatjuk, mire építjük a jövőt. Bármennyire is ellenünk fogott össze a világ, nem szabad eltitkolni, hogy honnan jöttünk, és mi a feladatunk: a hazát kell szolgálni – mesélt báró Riedel Lóránt a családi hitvallásról egy hosszú nyúlt éjszakai autóúton. Szécsényből, a főnemesi leszármazottakat bemutató Kastély Szalon rendezvényéről tartottunk Budapestre.

A történelem egyik legnagyobb hibája – s nem csak a kommunizmus esett ebbe bele –, hogy a hatalom új birtokosai azt hiszik, csak úgy lehet valamit elkezdni, ha a réginek az írmagját is eltörlik. 1945 után sikerült az addigi vezető réteget úgy tönkretenni, hogy nem maradt senki sem, aki átadja a korábbi tudást. Olyanok kerültek országépítő pozícióba, akiknek még iskolai végzettségük sem volt.

– Anyám volt az első nő, aki elvégezte a testnevelési főiskolát, és tomatanárként dolgozott egy iskolában. Harmincöt éves volt, amikor az életét a háború utáni hatalomátvitel tönkretette. Ennivaló kevés volt, jött haza az iskolából, leszedte a kerítésről a vadsósokát, majd megfőztük vacsorára. És megkezdődtek a kitelepítések.

A család otthonául szolgáló, félig lebombázott rózsadombi villában édesanyja táskájában mindig kéznél volt egy iromány. Ebben a *Petőfi*-vel való rokonságra hivatkozva kérte – ha úgy hozta volna a sors –, hogy ne telepítsék ki a családot.

– A Rózsadomb akkoriban kezdett benépesedni az új világ uraival, de a háború előtti társaság valahogy mégis egyben maradt. Összejeártak sokan, *Hangay*, a rákoskeresztúri kitelepített, Weisz bácsi, aki a nyilasok elől Amerikába menekült, de visszajött, édesanyám és a nevelőapám, *Elemér* bácsi. Arról beszéltek nap mint nap, hogy ez már nem tart sokáig, „ezt már guggolva is kibírjuk”. Weisz bácsi ezt nagyon tudta, hiszen ő hallgatta a Washington Hangját. A besúgót látták a templomban, ahogy szorgalmasan jegyzetelget.

Báró a földön,
még fiatal korában...

FOTÓK: CSALÁDI ARCHIVUM

A viszontagságok ellenére az emigráció gondolata sosem kísértette meg a Riedeleket. A családban úgy gondolkodtak, hogy itthon kell maradni. Ha mindenki elmegy, ennek az országnak vége. Báró Riedel Lóránt nevelőapja az a *dr. Papp Elemér* kémikus, akinek nevéhez számos jelentős találmány kötődik. Ő állította elő az alumíniumgyártás hulladékából a felfeztetők alapanyagát, a gallium-arszenidet. Bárhol a világban el tudott volna helyezkedni, de ő is úgy vélte, itthon a helyük.

A riedel szó magyar jelentése vizenyős terület, lápos vidék, a Leuenstern előnév orosz-láncsillagot jelent – ám nem valószínű, hogy báró Riedel Lóránt ősei oroszántól mentették

volna meg *II. Rudolfot*. A család szokatlanul szép címeréből inkább arra lehet következtetni, hogy csónakkal mentették ki talán éppen a császárt. Először egy testvérpár kapta a nemességet *II. Rudolftól* az 1590-es években.

A Riedelek Sziléziában éltek egészen az 1700-as évek végéig, amikor is a nagy ipari fellendülés korában a vasút lett a csúcstechnika. A dédapa, *Riedel József* már nem karddal hadakozott a hazáért, vasúti mérnökként dolgozott. Amikor *Széchenyi István* patronálásával megindult a magyarországi vasútépítés, behívtak kilenc vasútépítő mérnököt többek között német földről is – ezek egyike volt báró Riedel József. Részt vett a Budapest–Vác vas-

útvonal építésében is. Megtetszett neki Magyarország, s úgy döntött, a nyolc gyerekkel együtt ide települnek. Ám a dédapa ezt már nem érthette meg, lovas kocsija egy utazása alkalmával felborult és meghalt.

A kései utód, Riedel Lóránt hasonló pályán indult el: közlekedésmérnökként végzett, s a '70-es években az NDK-ba hívták fejlesztőmérnöknek. Hazatérve dolgozott a posta Központi Járműtelepén, majd a Közlekedési Főiskolára került tanársegédnek. A rendszerváltás már a Műszaki Könyvkiadónál találta. – Váratlanul ért, szinte az utolsó pillanatig nem hittük el, hogy ez be fog következni – emlékezik vissza. Hosszú, kény-

F. TÓTH BENEDEK

Májusfa

se, pedig valamennyire még a latint is bírta. De végül mindegy is, ki mennyit értett ebből, mert a lényeg úgyis az, amit a sorsod eléld görget. Ott liheg az orrod előtt, azt látod folyton, még az álmodban is, estétől reggelig. Viszont csak akkor érted meg, hogy miért kell bárminek is bárhogyan lennie, amikor ott állsz már az utad végén.

Ahogy Derzsi Katával is történt azon a májuson. A megyei kórház két héttel a majális után, egy szerdai napon állította ki hazatérő papírjait. Este, amikor a falu amúgy is csendes már, benyitott a kert kapuján, végigment a ház szobáin, átöltözött, majd befeküdt ágyába. Láztól égő tekintettel a plafont nézte hajnalig. Azt kívánta, bárcsak álmodna végre hosszan, végtelenbe nyúlón. Olvasta valahol, hogy az ember képes átálmodni magát a boldogságba, de ha oda nem is, egy olyan világba biztosan, ahol nem kínozzák földi dolgai;

ahol nem törnek rá szüntelen a fájdalom démonai; s ahol nem az számít, milyen testbe születünk, hanem csakis az, mennyire fényes a lelkünk pereme.

Így esett meg, hogy Derzsi Kata kimerült teste hajnal előtt pár órával végre álomba merült. Egyenletesen lélegzett, a mellkasára húzott paplan puhán süllyedt és emelkedett, s amikor reggel megemelte lángvörös szemhéját, a nap sugarai már magasról vetítették a redőny árnyékát a padlóra. Kata felkelt, fényt engedett a szobába, és már fordult volna az ajtó felé, amikor meglátta a fát a kerítésnél. Úgy állt a kapuvas mellett, mintha öröktől fogva oda nőtt volna. Pedig gyökere sem volt. Törzsét a kerítés léceihez kötözték, színes zsinórokkal, hogy a szél ki ne fordítsa. Sudár alakja az ég felé tört, fölfelé vékonyodott, gyér lombkoronája alatt szivárványszínben pompázó szalagokat verdesett a szél. Mintha csak

szerű szünet után végre elkezdett formálisan is összetartani a magyar nemesség: 1992-ben tartották meg először a magyar főnemesség világtalálkozóját Budapesten. 1994-ben megalakult a Magyar Történelmi Családok Egyesülete gróf Nyáry János kezdeményezésére Budán, a ferences rendi szerzetesek támogatásával. Az egyesületnek báró Riedel Lóránt 2014 óta az elnöke.

– A rendszerváltás utáni optimizmus leképezése az egyesületünk. Akkor azt hittük, a magyar nemesség hagyományait át tudjuk adni, arra szükség van. Az ember azt gondolta, egy generáció múltán megszűnnek a rossz beidegződések.

Az egyesület a fiatalokat igyekezett összegyűjteni. Háromszáz ember is összejött egy-egy rendezvényükön. Az egyesület szépen fejlődött, az emigrációból visszajött nemesek és főnemesek is tagjai lettek, az erkölcsi támogatás megtörtént, azonban a történelmi magyar családoknak továbbra sem sikerült kilépniük az elszigeteltségből. Pedig Riedel Lóránt szerint ez

lenne a cél. Szeretnék, ha újból elterjedne a nemesség hármasa: az Isten, haza, család eszméje. Ez a polgári értékek meghonosodását jelentené az önzés, az irigység és a szabadság ellenében.

Mindez nem hiú ábránd. A világ szerencsésebbik felén sikerült megmaradnia ennek az osztálynak úgy, hogy beépült a gazdasági arisztokrácia körébe. Az európai nemesi egyesületek szövetsége, a CILANE révén a Magyar Történelmi Családok Egyesülete kapcsolatban áll a kontinens arisztokráciájával.

– Amikor az egyesület létrejött, elkezdtünk jótékonykodni. Ruhaadományok érkeztek, amelyeket a szegényeknek szántunk. Nem illemtől beszélni, de azt mondtam: először az egyesület tagjait kéne megkérdezni, szükségük van-e valamire. Legtöbbjüket kitelepítették, ellehetetlenítették, nem engedték még dolgozni sem, legfeljebb segédmunkásként. Báró Gudenus János József édesapja 17 éven át koromégető, majd koromszítáló volt, miután 1951-ben elküldték a minisztériumból és B listára tették.

röppenni vágyó angyalok lettek volna. Lábbukkal kapaszkodtak még, de szárnyukkal már tölték volna magukat az ég felé.

Derzi Kata nem emlékezett arra, hogy ennél szebbet látott volna valaha. Úgy érezte, lelkében fény gyúlt, szívébe nyugalom költözött. Csontjaiban parázsként szunnyadt a máskor lobogó, mindent elemészto tűz. Arra gondolt, hogy ha létezik tökéletes pillanat, ez minden bizonnyal azok közé tartozik. Tökéletes harmónia, amit csak akkor tapasztalunk, ha a jelenben vagyunk. Amikor nem kínoz múlt, nem foglalkoztat jövő, és a létezés nem több egyetlen lélegzetvételnél. Egy gyöngye leány nagy felfedezése volt ez. Az utolsó, ami földi életében megadatott.

A májusfa a temetés után egy hónappal is ott állt. Szalagjait időről időre újra cserélte valaki, és a kötésen is igazított, mert a májusi szelek rosszul bánnak a gyökértelen fákkal. Kata apja az egyik hajnalon kiült a verandára, hogy megnézze, ki gondolja ilyen szépen a zsigereiben, leveleiben száradó oszlopot. Lelkében még dúlt az égi háború, ám szívében már ajtot nyitott az elkövetkezendőnek. Nem tudatosan, inkább ösztönösen. S még az lehet, nem is ő nyitotta, az csak úgy nyílt magától. Ahogyan az ég csatornái

is megerednek, ha a felhők túlon túl elnehezülnek a magasban.

A hajnal egyik ösvénye végül meghozta a fiút. Biciklivel érkezett, halkan, fürgén dolgozott. Fiatal kölyökképpen olykor végigtörölte tenyerével, és az apa legszívesebben átölelte volna az ismeretlent. Tudta, mi játszódik le a kamasz lelkében, maga is ugyanazt élte át.

Két nap múlva, amikor a fiú alakja előtűnt az éjszakából, Kata apja már a kapuban állt. Kezében, lapjával egymáshoz illesztve, két ást tartott. Mögötte, az udvaron egy földlabdás, alig másfél méteres fűcska dől a ház falának. A megszeppent fiú leszállt a bicikliről, bemutatkozott, majd miután váltottak néhány csendes szót, elvette Kata apjától az egyik ást. Szó nélkül dolgoztak, hamar végeztek.

Mire feljött a nap, a fa gyökerei már az udvar talajában keresték a kapaszkodót; apró növényi sejtjeivel mohón itta a kútból mert vizet. Leveleivel a fény felé fordult, néhányukkal azonban a verandán ülő férfit és fiút nézte. Egymás mellett ültek némán; arcukon szétterült a remény, a reggeli szél elvitte szemükből a szomorúságot. Érezték, hogy fontos pillanat tanúi ők. Szemük láttára vált bizonyossá, hogy igenis van újjászületés. Lelkükben fény gyúlt, szívébe nyugalom költözött.

A kései utódokat Magyarországon inkább celebként szeretik szerepeltetni. De manapság nem csak a magyar arisztokrácia olyan, mint valamiféle egzotikus állatfaj. Bécs maig abból a császárból él, akinek az utódait később be sem engedték a városba. A császárvárosban az utolsó bögréről is Sisi képe mosolyog. Idehaza is időről időre előrángatnak egy-egy jó nevű, szerencsétlen nemes, ráarakják egy borosüveg címkéjére, hátha így jobban értékesíthető.

– Ez egy nagyon fals kép. Nem szeretném, ha ezzel válna a magyar arisztokrácia. Másra, jobbra kellene használni a főnemeseinket.

A rendszerváltás után kialakult pénzügyi-gazdasági arisztokrácia nem tudja, hogyan

kell viselkedni, nem tudja, mi a feladata. Egy ország vezetésének nem urizálnia kell, egy ország vezetésének küldetése van: a többiek-ről kell gondoskodnia, a többiekkel kell fel-emelnie – véli báró Riedel.

– Két gyermekem van. Igyekeztem őket is úgy nevelni, hogy mindez bennük is megfogadjon. De a fiatalokban sokkal nehezebb megtartani azt az identitást, amit mi a kommunizmus legborzalmasabb időszakában is meg tudunk őrizni, nem volt annyi kihívás, mint ma. Nehéz ellensúlyozni a pénz uralmát, s megértetni velük, hogy az anyagi javak hajszolása helyett inkább azt keressék, mivel tudják a környezetüket, családjukat és az országot gyarapítani.

Markos Mária

Hirdetés

19. heti várható főnyeremény:

5 ÖTÖS 90 LOTTO

Mindenkinek van 5 száma

1 milliárd 50 millió Ft

Ne feledjél! **JOKER**

NORMÁL SEGÉDSORSJEGY

www.szerencsejatek.hu